

Brusel 27. května 2024
(OR. en)

9447/24

COARM 92
CONOP 29
CFSP/PESC 653

VÝSLEDEK JEDNÁNÍ

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Delegace
Předmět:	Závěry Rady o postoji EU k boji proti nedovolenému obchodu s ručními palnými a lehkými zbraněmi s ohledem na čtvrtou konferenci o přezkumu provádění akčního programu OSN týkajícího se ručních palných a lehkých zbraní

Delegace naleznou v příloze závěry Rady o postoji EU k boji proti nedovolenému obchodu s ručními palnými a lehkými zbraněmi s ohledem na čtvrtou konferenci o přezkumu provádění akčního programu OSN týkajícího se ručních palných a lehkých zbraní (New York, 18. až 28. června 2024) ve znění, které schválila Rada na svém 4028. zasedání, konaném dne 27. května 2024.

**ZÁVĚRY RADY O POSTOJI EU K BOJI PROTI NEDOVOLENÉMU OBCHODU
S RUČNÍMI PALNÝMI A LEHKÝMI ZBRANĚMI S OHLEDEM NA ČTVRTOU
KONFERENCI O PŘEZKUMU PROVÁDĚNÍ AKČNÍHO PROGRAMU OSN
TÝKAJÍCÍHO SE RUČNÍCH PALNÝCH A LEHKÝCH ZBRANÍ
(NEW YORK, 18. AŽ 28. ČERVNA 2024)**

1. Rada konstatuje, že nedovolené ruční palné a lehké zbraně a střelivo pro ně i nadále přispívají k nestabilitě a ozbrojenému násilí, maří úsilí o udržitelný rozvoj a řešení krizí, dále destabilizují celé regiony, jejich státy a společnosti, podněcují ozbrojené násilí a organizovanou trestnou činnost a zvyšují dopad teroristických útoků. Rada je odhodlána předcházet nedovolenému obchodu s ručními palnými a lehkými zbraněmi a střelivem pro ně a tento obchod potírat a podporovat zodpovědnost, pokud jde o zákonný obchod s nimi.
2. V souladu s příspěvkem Evropské unie (EU) k Paktu OSN pro budoucnost a s Novým programem pro mír vypracovaným generálním tajemníkem OSN Rada konstatuje, že je třeba posílit nástroje pro kontrolu konvenčních zbraní a zlepšit ochranu civilního obyvatelstva před účinky těchto zbraní, mimo jiné podporou dalšího dodržování mezinárodního humanitárního práva a práva v oblasti lidských práv a podporou boje proti šíření ručních palných a lehkých zbraní, a za tímto účelem: 1) přijmout regionální a vnitrostátní plány, cíle a závazky s vhodnými prostředky ke sledování pokroku a mobilizaci mezinárodní podpory; 2) vycházet z akčního programu OSN a dostupných mezinárodních nástrojů a iniciativ v oblasti sledování a budování kapacit s cílem zabránit odklonu a zajistit účinné řízení zásob; 3) řešit otázky spojené s vývojem nových technologií.
3. Rada považuje Akční program OSN k prevenci, potírání a vymýcení nezákonného obchodu s ručními a lehkými zbraněmi ve všech jeho aspektech (dále jen „akční program“) za všeobecný rámec pro boj proti hrozbě, kterou představují nedovolené ruční palné a lehké zbraně, a podporuje jeho plné a účinné provedení na vnitrostátní, regionální a celosvětové úrovni.

4. Rada vítá nadcházející čtvrtou konferenci o přezkumu, která se bude konat v New Yorku ve dnech 18. až 28. června 2024 a která představuje příležitost vyhodnotit pokrok v provádění akčního programu. Rada je toho názoru, že čtvrtá konference o přezkumu by měla usilovat o zajištění relevantnosti a zvýšení účinnosti akčního programu.
5. Rada připomíná, že dne 17. října 2022 přijala rozhodnutí (SZBP) 2022/1965 s cílem podpořit plné a účinné provádění akčního programu a mezinárodního nástroje pro sledování, posílit mezinárodní, regionální a národní bezpečnost, přispět k zajištění lidské bezpečnosti, prosazovat udržitelný rozvoj prostřednictvím kontroly ručních palných a lehkých zbraní a podporovat politiky a programy v oblasti kontroly ručních palných a lehkých zbraní zohledňující genderovou problematiku, a to na základě důkladné genderové analýzy.
6. Evropská unie podpořila věcnou a inkluzivní přípravu čtvrté konference o přezkumu v souladu s rozhodnutím Rady (SZBP) 2022/1965. Regionální zasedání poskytla zúčastněným státům a příslušným regionálním organizacím fórum pro stanovení výzev souvisejících s ručními palnými a lehkými zbraněmi specifických pro daný region a pro diskusi o regionálních prioritách čtvrté konference o přezkumu.
7. EU konstruktivním způsobem přispěje ke smysluplnému a konkrétnímu konsensuálnímu výsledku čtvrté konference o přezkumu a zároveň bude usilovat o to, aby výsledný dokument konference odrážel tyto klíčové cíle:
 - i. Uznat, že provádění akčního programu je podporováno synergiemi s mezinárodními nástroji s podobnými cíli, jako je Smlouva o obchodu se zbraněmi a protokol OSN o palných zbraních, mimo jiné pokud jde o povinnost podávat zprávy, jakož i pomoc a spolupráci.

- ii. Uvítat přijetí globálního rámce pro řízení konvenčního střeliva během jeho celého životního cyklu. Uznat, že provádění akčního programu je doplněno globálním rámcem pro prevenci, potírání a vymýcení nedovoleného obchodu se střelivem. Zachovat prevenci, potírání a vymýcení nedovoleného obchodu se střelivem pro ruční palné a lehké zbraně v oblasti působnosti akčního programu a zabývat se všemi potřebnými odkazy týkajícími se odpovědného řízení střeliva s cílem zahrnout střelivo do procesu akčního programu a vybízet státy účastníci se akčního programu, aby si vyměňovaly a sdílely příslušné zkušenosti, získané poznatky a osvědčené postupy v souladu s globálním rámcem. Uznat, že mnoho států ustanovení akčního programu a mezinárodního nástroje pro sledování již v případě střeliva pro ruční palné a lehké zbraně uplatňuje.
- iii. Uznat, že v souladu s Agendou pro udržitelný rozvoj 2030 není míru bez udržitelného rozvoje ani rozvoje bez míru a respektování lidských práv a genderové rovnosti. V tomto ohledu má zásadní význam omezení nedovoleného obchodu s ručními palnými a lehkými zbraněmi a střelivem pro ně.
- iv. Podporovat genderově citlivý přístup ke kontrole ručních palných a lehkých zbraní a uznat odlišné dopady ozbrojeného násilí na ženy, muže, dívky a chlapce a prosazovat úlohu žen při provádění akčního programu, jakož i genderovou analýzu v rámci kontrolních opatření týkajících se ručních palných a lehkých zbraní jakožto předpokladu pro jejich účinnost.
- v. Přijmout opatření na zachování a zvýšení účinnosti akčního programu a jeho mezinárodního nástroje pro sledování s ohledem na vývoj v oblasti technologií, koncepce a výroby ručních palných a lehkých zbraní a obchodu s nimi. EU je obzvláště znepokojena skutečností, že vzhledem k silícímu trendu ručních zbraní s polymerovým rámem či modulární konstrukcí a k absenci celosvětových norem týkajících se způsobu a místa označování těchto zbraní, hrozí postupné oslabování schopnosti tyto zbraně sledovat. S cílem umožnit a zachovat schopnost sledování ručních palných a lehkých zbraní s polymerovým rámem a modulárních ručních palných a lehkých zbraní je nezbytné, aby byl na čtvrté konferenci o přezkumu dohodnut postup v zájmu dosažení konsenzu o označování těchto zbraní.
- vi. Podpořit zřízení otevřené technické expertní skupiny pro provádění akčního programu OSN a jeho mezinárodního nástroje pro sledování, pokud jde o nové technologie v oblasti ručních palných a lehkých zbraní.

- vii. Podporovat stávající dobrovolnou výměnu informací mezi státy o zjištěných případech odklonu s cílem odhalit a přerušit kanály obchodování se zbraněmi a zlepšit kapacitu pro posuzování rizik v souvislosti s kontrolami vývozu zbraní (článek 11 Smlouvy o obchodu se zbraněmi a Fórum pro výměnu informací o odklonech).
 - viii. Zdůraznit úlohu postupů kontroly vývozu zbraní, pokud jde o předcházení a potírání nedovoleného obchodu s ručními palnými a lehkými zbraněmi, mimo jiné prostřednictvím posouzení rizika odklonu (včetně genderové perspektivy) před udělením vývozní licence.
 - ix. Podpořit činnosti zaměřené na kontrolu ručních palných a lehkých zbraní v oblastech zasažených konfliktem prostřednictvím posílené úlohy OSN a regionálních operací na podporu míru a případ od případu zvážit při stanovování jejich mandátu zahrnutí pomoci za účelem monitorování zbrojního embarga a řízení zásob, a to pokud možno ve spolupráci s odbornými skupinami OSN pověřenými monitorováním zbrojních embarg OSN.
 - x. Zdůraznit úlohu akčního programu v boji proti terorismu. Účinné provádění akčního programu napomáhá předcházet nabývání ručních palných a lehkých zbraní ze strany teroristů, čímž se snižuje možný dopad jejich útoků.
 - xi. Připustit, jakou úlohu hrají ruční palné a lehké zbraně v domácím a genderově podmíněném násilí, zejména pokud jde o násilí páchané rodinou nebo partnerem, a zajistit, aby veřejně dostupné údaje o zneužívání palných zbraní byly rozčleněny podle pohlaví a zahrnovaly údaje o domácím a genderově podmíněném násilí.
 - xii. Podpořit důležitou úlohu regionálních organizací při provádění akčního programu, jakož i zapojení výzkumných pracovníků, občanské společnosti a průmyslu v činnostech souvisejících s akčním programem obecně.
8. EU podporuje to, aby výsledný dokument ze čtvrté konference o přezkumu odkazoval na tyto dokumenty:
- výsledné dokumenty ze setkání v období mezi zasedáními akčního programu (7. bienální zasedání států v roce 2021 a 6. bienální zasedání států v roce 2022);

- zpráva generálního tajemníka OSN o ručních palných a lehkých zbraních, určená Valnému shromáždění OSN z roku 2022 (A/CONF.192/BMS/2022/1) a Radě bezpečnosti OSN z roku 2023 (S/2023/823) a 2021 (S/2021/839);
- zpráva generálního tajemníka OSN o nejnovějším pokroku v oblasti výroby, technologií a vývoje ručních palných a lehkých zbraní a jejich dopadu, pokud jde o provádění mezinárodního nástroje pro sledování, určená Valnému shromáždění OSN (A/CONF.192/BMS/2014/1);
- rezoluce Rady bezpečnosti OSN o ručních palných a lehkých zbraních (rezoluce RB OSN 2117 z roku 2013, 2220 z roku 2015 a 2370 z roku 2017;
- rezoluce Rady bezpečnosti OSN o ženách, míru a bezpečnosti (rezoluce RB OSN 1325 z roku 2000 a návazné rezoluce), se zvláštním odkazem na rezoluci RB OSN 2242 z roku 2015, která konkrétně vyzývá k posílení postavení žen, pokud jde o úsilí související s přecházením, potíráním a vymýcením nedovoleného převodu ručních palných a lehkých zbraní i jejich destabilizujícího hromadění a zneužívání;
- rezoluce Rady bezpečnosti 1612 (2005) týkající se dětí a ozbrojených konfliktů;
- rezoluce Valného shromáždění OSN „Řízení konvenčního střeliva během jeho celého životního cyklu“ (A/RES/78/47), kterou se přijímá globální rámec pro řízení konvenčního střeliva během jeho celého životního cyklu (A/78/111), zvláštní mezinárodní nástroj pro řešení rizik konvenčního střeliva v oblasti bezpečnosti a zabezpečení, včetně odklonu střeliva a nedovoleného obchodování s ním, jakož i neplánovaných výbuchů střeliva;
- dokumenty OBSE týkající se ručních palných a lehkých zbraní.

9. Pokud jde o hodnocení provádění akčního programu, EU podporuje začlenění následujících prvků do výsledného dokumentu čtvrté konference o přezkumu:
- i. Podpora vnitrostátního provádění prostřednictvím vnitrostátních orgánů pro koordinaci mezi subjekty; vnitrostátních akčních plánů; vnitrostátních kontaktních míst na institucionální a technické úrovni; právních předpisů, včetně sankčních doložek, a právních a správních postupů, jakož i sledování příslušných aspektů životního cyklu ručních palných a lehkých zbraní a střeliva pro ně, včetně výroby a označování, vedení záznamů, obchodu, přepravy, bezpečného a zabezpečeného skladování a likvidace.
 - ii. Podpora regionální a subregionální spolupráce a koordinace.
 - iii. Prosazování prvků týkajících se ručních palných a lehkých zbraní v rámci bilaterální a meziregionální bezpečnostní spolupráce, včetně přeshraniční spolupráce a sdílení informací mezi donucovacími a celními orgány za účelem omezení nedovoleného obchodu s uvedenými zbraněmi.
 - iv. Posílení úlohy a postavení regionálních a subregionálních organizací, pokud jde o poskytování pomoci státům při provádění akčního programu.
 - v. Umožnění a podpora výměny a využívání informací o zjištěných modelech nedovoleného obchodu a případech odklonu, a to v souladu s vnitrostátními právními předpisy, mimo jiné prostřednictvím internetových databází na vnitrostátní, regionální a mezinárodní úrovni, při současné podpoře úlohy, kterou v tomto ohledu hraje Interpol a OSN.
 - vi. Podpora uplatňování dohod s konečnými uživateli v souvislosti s kontrolou vývozu ručních palných a lehkých zbraní.
 - vii. Podpora používání nových technologií při kontrole ručních palných a lehkých zbraní s cílem identifikovat trasy a modely odklonu ručních palných a lehkých zbraní a střeliva pro ně, jakož i přispět k trestnímu vyšetřování těchto případů odklonu.
 - viii. Intenzivnější úsilí o fyzickou bezpečnost a řízení zásob, mimo jiné využíváním nových technologií.
 - ix. Lepší výměna informací ohledně zajišťování zbraní, a to v souladu s vnitrostátními právními předpisy, s cílem reagovat na slabé stránky a posílit příležitosti ve věci vyšetřování a stíhání, zejména se zaměřením na regionální spolupráci.

- x. Prosazování a podpora provádění norem a osvědčených postupů pro zacházení s ručními zbraněmi (jako je Přehled modulů provádění kontrol ručních palných zbraní – MOSAIC), a střelivem (jako jsou mezinárodní technické pokyny k problematice munice – IATG).
- xi. Podpora transparentnosti podněcováním států ke sdílení vnitrostátních kontaktních míst pro akční program na institucionální a technické úrovni.
- xii. Výzva státům, aby každé dva roky předkládaly zprávy o stavu provádění akčního programu a mezinárodního nástroje pro sledování, přičemž cílem je zvýšit počet a kvalitu zpráv, zahrnout do nich ruční palné a lehké zbraně pro účely registru OSN pro konvenční zbraně (UNROCA) a podporovat součinnost v této oblasti s dalšími souvisejícími mezinárodními nástroji.
- xiii. Řešení problematiky nedovolené výroby a úpravy ručních palných a lehkých zbraní a jejich součástí prostřednictvím „řemeslné“ výroby s přihlédnutím k nejnovějšímu vývoji a trendům, mimo jiné prostřednictvím 3D tisku, uschopnění znehodnocených palných zbraní a přeměny palných zbraní určených ke střelbě cvičných nábojek nebo nábojů.
- xiv. Řešení rostoucích výzev spojených s „řemeslnou“ výrobou ručních palných a lehkých zbraní v rámci akčního programu a mezinárodního nástroje pro sledování.
- xv. Prosazování osvědčených postupů ohledně znehodnocování ručních palných a lehkých zbraní tak, aby byly trvale neschopné střelby a nebylo fyzicky možné je ke střelbě uschopnit, a to mimo jiné prosazováním norem stanovených prováděcím nařízením Komise (EU) 2015/2403;
- xvi. Prosazování likvidace nadbytečných ručních palných a lehkých zbraní jakožto upřednostňovaného možného řešení tohoto problému.
- xvii. Reakce na rostoucí význam internetu a online transakcí, včetně nehmotného převodu technologií a koncepce, pokud jde o nedovolený obchod s ručními palnými a lehkými zbraněmi a jejich součástmi a díly a jejich nedovolenou výrobu.
- xviii. Řešení rozdílů v právních předpisech jednotlivých států, které umožňují nedovolený obchod a výrobu ručních palných a lehkých zbraní, včetně nedovolené přeměny palných zbraní určených ke střelbě cvičných nábojek nebo nábojů na funkční palné zbraně.
- xix. V rámci jejich mandátu a ve vhodných případech podpora posílené úlohy OSN a regionálních operací k udržení míru, pokud jde o oblast nedovolených ručních palných a lehkých zbraní.

xx. Zohlednění problematiky ručních palných a lehkých zbraní a střeliva v programech obnovy po skončení konfliktu, a zejména v programech týkajících se odzbrojení, demobilizace a opětovného začlenění a reformy bezpečnostního sektoru a v agendě žen, míru a bezpečnosti.

10. Pokud jde o otázku uplatňování mezinárodního nástroje pro sledování, EU podporuje začlenění následujících prvků do výsledného dokumentu čtvrté konference o přezkumu:

- i. Zajištění účinnosti mezinárodního nástroje pro sledování s ohledem na vývoj v oblasti technologií a koncepce ručních palných a lehkých zbraní. EU je obzvláště znepokojena skutečností, že vzhledem k silícímu trendu ručních zbraní s polymerovým rámem či modulární konstrukcí a k absenci celosvětových norem týkajících se způsobu a místa označování těchto zbraní, hrozí postupné oslabování schopnosti tyto zbraně sledovat. S cílem umožnit a zachovat schopnost sledování ručních palných a lehkých zbraní s polymerovým rámem a modulárních ručních palných a lehkých zbraní je nezbytné, aby byl na čtvrté konferenci o přezkumu dohodnut postup v zájmu dosažení konsenzu o označování těchto zbraní. Výsledkem tohoto postupu by měl být konsensuální dokument doplňující mezinárodní nástroj pro sledování, například v podobě přílohy. Kromě dohody o označování ručních palných a lehkých zbraní s polymerovým rámem a modulárních ručních palných a lehkých zbraní by měl tento dokument rovněž zohledňovat další dopady vývoje v oblasti technologií a koncepce ručních palných a lehkých zbraní, včetně 3D tisku, a vývoje ve věci označování, vedení evidence a sledování. Tento dokument by zajistil, aby mezinárodní nástroj pro sledování nebyl v důsledku vývoje v oblasti technologií a koncepce méně účinný.
- ii. Prosazování dovozního označování, jak je požadováno mezinárodním nástrojem pro sledování, pokud možno v době výroby.
- iii. Podpora uplatňování nových technologií za účelem účinnějšího označování, vedení evidence a sledování ručních palných a lehkých zbraní. Důležitá zjištění a návrhy v tomto ohledu obsahuje shrnutí ze zasedání vládních odborníků, které vypracoval předseda.
- iv. Posílení mechanismů pro výměnu informací o vnitrostátních systémech označování v době výroby, jakož i o standardních postupech týkajících se zabavených neoznačených ručních palných a lehkých zbraní.
- v. Podpora vnitrostátního uplatňování mezinárodního nástroje pro sledování prostřednictvím právních předpisů, pokud jde o označování, vedení evidence a sledování, jakož i vypracovávání bienálních zpráv, stanovování vnitrostátních kontaktních míst a vypracovávání vnitrostátních akčních plánů.

- vi. Budování kapacity pro sledování nedovolených ručních palných a lehkých zbraní a střeliva v oblastech zasažených konfliktem, neboť tato kapacita může přispět k identifikaci a omezení toků nedovolených zbraní do oblastí konfliktů. Toho lze dosáhnout mimo jiné podporou zapojení OSN a regionálních mírových operací do sběru, zaznamenávání, sledování a ničení nedovolených ručních palných a lehkých zbraní a střeliva pro ně, a to ve vhodných případech a v souladu s jejich mandátem, a pokud možno ve spolupráci s odbornými skupinami OSN pověřenými monitorováním zbrojních embarg OSN; dále pak podporou budování kapacit místních bezpečnostních a donucovacích orgánů, včetně perspektivy žen, míru a bezpečnosti, pro účely sledování a vyšetřování, spolu s propagováním databáze Interpolu iArms a dalších relevantních databází, jakož i podporou iniciativ, jako je například mechanismus iTrace prováděný společností Conflict Armament Research.
11. Pokud jde o otázku mezinárodní spolupráce a pomoci, EU podporuje začlenění následujících prvků do výsledného dokumentu čtvrté konference o přezkumu:
- i. Podpora provádění akčního programu prostřednictvím spolupráce a pomoci zaměřené na činnosti v oblasti kontroly ručních palných a lehkých zbraní.
 - ii. Posouzení dopadu spolupráce a pomoci poskytované v zájmu provádění akčního programu a předložení výsledků tohoto posouzení na bienální zasedání států, které se koná v rámci procesu v období mezi zasedáními akčního programu.
 - iii. Zvýšení účinnosti a udržitelnosti poskytované pomoci prostřednictvím lepší koordinace ve spolupráci s příslušnými regionálními organizacemi, dárci a prováděcími agenturami, a to při plné odpovědnosti přijímacích států a pokud možno na základě jejich vnitrostátních akčních plánů.
 - iv. Podpora Svěrenského fondu OSN na podporu spolupráce v oblasti regulace zbraní (UNSCAR).
 - v. Posílení transparentnosti spolupráce a pomoci v oblasti kontroly ručních palných a lehkých zbraní prostřednictvím podpory globálního archivu, v němž se bude evidovat pomoc poskytovaná v oblasti kontroly ručních palných a lehkých zbraní.